

DE INDIVIDUELE PENSIOENTOEZEGGING

De Wet van 28 april 2003 betreffende de Aanvullende Pensioenen (WAP) heeft de materie van de individuele pensioentoezeggingen (die voorheen niet geregeld was in de wet Colla) grondig gewijzigd, zowel op het sociale als op het fiscale vlak.

Voor de inwerkingtreding van deze wet, waren de individuele pensioentoezeggingen toegelaten, op voorwaarde dat deze occasioneel en niet stelselmatig werden toegepast. Deze toezeggingen konden ofwel intern gefinancierd worden (via een provisie op de passiefzijde van de balans), ofwel via een “bedrijfsleidersverzekering”.

Deze fiche heeft betrekking op de toepassingsvoorwaarden voor de individuele pensioentoezeggingen toegekend sinds de inwerkingtreding van de WAP.

I DEFINITIE EN BEKNOPT OVERZICHT VAN DE VOORWAARDEN

De individuele pensioentoezegging wordt gedefinieerd als de “occasionele, niet-stelselmatige pensioentoezegging aan één werknemer en/of zijn rechthebbenden.”

Wanneer een werkgever een individuele pensioentoezegging aan één van zijn werknemers wenst toe te kennen, dient aan verschillende voorwaarden te zijn voldaan. De hierna besproken voorwaarden zijn van toepassing op de individuele pensioentoezeggingen gedaan na 15 november 2003. Deze voorwaarden gelden niet voor zelfstandige bedrijfsleiders (met uitzondering van de verplichting tot externalisering (*cf. infra*) die eveneens geldt voor zelfstandige bedrijfsleiders, niet-venootschapsmandatarissen). Wij geven hierna de voornaamste voorwaarden schematisch weer¹:

- verplichting om te voorzien in een aanvullend (collectief) pensioenstelsel voor alle werknemers van de onderneming (gedefinieerd als technische bedrijfseenheid);

---

¹ Artikel 5, § 3 en artikel 6 WAP.

- verbod om dergelijke individuele pensioentoezeggingen te doen in de 36 maanden die het vertrek van de werknemer omwille van pensionering of brugpensionering of aan het sluiten van enige hiermee gelijk te stellen overeenkomst (bv. Canada Dry-stelsel) voorafgaan;
- verplichting om de pensioentoezegging schriftelijk te doen, en vast te leggen in een pensioenovereenkomst;
- verplichting om de uitvoering van de pensioentoezegging toe te vertrouwen aan een pensioeninstelling, zijnde een levensverzekeringsonderneming of een instelling voor bedrijfspensioenvoorzieningen (een pensioenfonds). De interne financiering van een dergelijke toezegging via een interne provisie op de balans van de onderneming of via een bedrijfsleidersverzekering², is niet langer mogelijk;
- verplichting om jaarlijks aan de FSMA het aantal individuele toezeggingen mee te delen per categorie van werknemers en het bewijs te leveren dat er in de onderneming voor alle werknemers een aanvullend pensioenstelsel bestaat.

II FISCALE ASPECTEN³

Deze uiteenzetting beperkt zich tot het geven van een globaal overzicht van de regels terzake.

1 Fiscale behandeling van de bijdragen

1.1 Aftrekbaarheid voor de vennootschap

1.1.1 Toezegging ten voordele van een werknemer

De bijdragen die door de vennootschap worden gestort in het kader van een individuele pensioentoezegging ten voordele van een werknemer vormen in principe fiscaal aftrekbare beroepskosten. Deze fiscale aftrekbaarheid is evenwel onderworpen aan de volgende voorwaarden en beperkingen:

- 1° de bijdragen moeten definitief worden gestort aan een in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (EER) gevestigde verzekeringsonderneming, verzorgingsinstelling of instelling voor bedrijfspensioenvoorzieningen (pensioenfonds);

---

² Deze verplichting bestaat eveneens voor zelfstandige bedrijfsleiders die niet de hoedanigheid van vennootschapsmandataris hebben. Aan deze categorie moet bijzondere aandacht worden besteed, nu het niet respecteren van deze verplichting belangrijke fiscale gevolgen kan hebben. Voor de zelfstandige bedrijfsleiders die de hoedanigheid van vennootschapsmandataris hebben, is de interne financiering wel nog steeds mogelijk.

³ Deze analyse gaat ervan uit dat de sociale en prudentiële verplichtingen correct werden nageleefd.

- 2° de wettelijke en bovenwettelijke uitkeringen naar aanleiding van de pensionering, uitgedrukt in jaarlijkse renten, mogen niet meer bedragen dan 80 % van de laatste normale brutojaarbezoldiging en moeten worden berekend op basis van de normale duur van een beroepsactiviteit⁴;
- 3° de werkgever moet de bewijsstukken overleggen in de vorm en binnen de termijnen die de Koning bepaalt;
- 4° de aftrekbare bijdragen kunnen niet meer bedragen dan 1.525 EUR per jaar (basisbedrag - 2.160 EUR voor aanslagjaar 2012).

1.1.2 Toezegging ten voordele van een zelfstandige bedrijfsleider

De bijdragen die door de vennootschap worden gestort in het kader van een individuele pensioentoezegging ten voordele van een zelfstandige bedrijfsleider vormen in principe fiscaal aftrekbare bedrijfskosten. Deze fiscale aftrekbaarheid is evenwel onderworpen aan de volgende voorwaarden en beperkingen:

- 1° de wettelijke en bovenwettelijke uitkeringen naar aanleiding van de pensionering, uitgedrukt in jaarlijkse renten, mogen niet meer bedragen dan 80 % van de laatste normale brutojaarbezoldiging en moeten worden berekend op basis van de normale duur van een beroepsactiviteit⁵,
- 2° de bijdragen moeten betrekking hebben op bezoldigingen die regelmatig en ten minste om de maand worden betaald of toegekend vóór het einde van het belastbaar tijdperk waarin de ertoe aanleiding gevende bezoldigde werkzaamheden zijn verricht en mits zij door de vennootschap op de resultaten van dat tijdperk worden aangerekend⁶.

---

⁴ Wat de overeenkomsten betreft die geen toezeggingen van het type "vaste prestatie" zijn, worden de daaraan verbonden bovenwettelijke uitkeringen vastgesteld door rekening te houden met de eigenschappen van de overeenkomst, de aan de overeenkomst verbonden verworven reserves en de volgende parameters:

- het verhogingspercentage van de bezoldigingen, indexering inbegrepen;
- het percentage van kapitalisatie dat moet worden toegepast op de verworven reserves;
- het percentage van de deelnemingen in de winst (art. 59, §1, 2° CIR 92).

⁵ Zelfde opmerking als in voetnoot nr. 4.

⁶ Artikel 195, § 1, 2° lid WIB 1992.

1.2 Belastbaarheid voor de begunstigde

1.2.1 Toezegging ten voordele van een werknemer

De betaling van de *bijdragen* door de vennootschap vormt een van belastingen vrijgesteld sociaal voordeel in hoofde van de werknemer op voorwaarde dat er bij de werkgever een collectieve toezegging bestaat die voor de werknemers of een bijzondere categorie ervan op eenzelfde en niet-discriminerende wijze toegankelijk is⁷.

1.2.2 Toezegging ten voordele van een zelfstandige bedrijfsleider

Het voordeel voor de zelfstandige bedrijfsleiders dat voortvloeit uit de betaling door de vennootschap van de fiscaal aftrekbare *bijdragen*, vormt een van belastingen vrijgesteld sociaal voordeel, op voorwaarde dat de bijdragen betrekking hebben op bezoldigingen die regelmatig en tenminste om de maand worden betaald of toegekend vóór het einde van het belastbare tijdperk waarin de ertoe aanleiding gevende bezoldigde werkzaamheden zijn verricht en mits zij op de resultaten van dat tijdperk worden aangerekend⁸.

1.3 Met het zegel gelijkgestelde taken

In de mate de uitvoering van de individuele pensioentoezegging wordt toevertrouwd aan een externe pensioeninstelling is er een met het zegel gelijkgestelde taks van 4,4 % verschuldigd bij de betaling van de premies aan de pensioeninstelling.

2 Fiscale behandeling van de uitkeringen

2.1 Toezegging ten voordele van een werknemer

Wat de *uitkeringen* betreft die aan de begunstigde worden betaald door de externe pensioeninstelling:

- 1° zijn de *deelnemingen in de winst* in principe vrijgesteld van belasting⁹;
- 2° kunnen de uitkeringen steeds rechtstreeks worden betaald in de vorm van een *rente* (die, zoals elk pensioen, belast wordt volgens de progressieve belastingstarieven en waarop desgevallend een belastingvermindering van toepassing is, eigen aan dit soort inkomen);

---

⁷ Artikel 38, 18° WIB 1992.

⁸ Artikel 38, 19° WIB 1992.

⁹ Artikel 40 WIB 1992.

- 3° zijn de uitkeringen die in de vorm van een *kapitaal* worden betaald belastbaar aan een afzonderlijke aanslagvoet van 16,5 % (te verhogen met de gemeentelijke opcentiemen), indien het kapitaal aan de begunstigde wordt uitbetaald:
- naar aanleiding van de pensionering;
  - vanaf de leeftijd van 60 jaar;
  - bij het overlijden van de persoon waarvan hij de rechtverkrijgende is.

De afzonderlijke aanslagvoet van 16,5 % wordt verlaagd tot 10 % voor:

- kapitalen gevormd door werknemersbijdragen;
- kapitalen gevormd door werkgeversbijdragen op voorwaarde dat:
  - i. dat kapitaal aan de begunstigde wordt betaald bij het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd¹⁰ en
  - ii. de begunstigde tot die leeftijd daadwerkelijk actief is gebleven¹¹;

Indien het pensioenkapitaal of de afkoopwaarde uitgekeerd wordt buiten de hierboven vermelde gunstige omstandigheden, dan zijn de volgende belastingregels van toepassing:

- belasting aan het progressieve tarief voor wat betreft het gedeelte van het kapitaal of afkoopwaarde gevormd door werkgeversbijdragen;
- afzonderlijke belasting aan 33% voor wat betreft het gedeelte van het kapitaal of afkoopwaarde gevormd door persoonlijke bijdragen.

- 4° is het ten slotte ook mogelijk dat de begunstigde na de vereffening van het kapitaal aan een belastingvoet van 16,5 % of 10 % (*cf.* punt 3°) dit kapitaal afstaat aan een pensioeninstelling met het oog op de financiering van de uitbetaling van een rente. De begunstigde wordt belast aan een forfaitair tarief van 15 % op een rente die geacht wordt 3 % uit te maken van het afgestane kapitaal.

---

¹⁰ Voor mannen en vrouwen is de wettelijke pensioenleeftijd, in principe, vastgesteld op 65 jaar. Bepaalde beroepen genieten van een lagere pensioenleeftijd (bijvoorbeeld de ondergrondse/bovengrondse mijnwerkers of het vliegend personeel van de burgerluchtvaart)

¹¹ In dit opzicht heeft de fiscale administratie gesteld dat de verkrijger van het kapitaal ononderbroken actief moet zijn geweest gedurende de laatste drie jaren die onmiddellijk voorafgaan aan zijn of haar wettelijke pensioenleeftijd. Het criterium 'effectief actief' omvat niet enkel periodes van activiteit maar ook sommige periodes van inactiviteit of mindere activiteit (d.w.z. *gelijkgestelde periodes*). Het betreft o.a. halftijds brugpensioen of loopbaanonderbreking, deeltijdse arbeid en zelfs sommige gevallen van onvrijwillige werkloosheid. Daarnaast sluit zij ook enkele periodes van inactiviteit of mindere activiteit uit. Het betreft o.a. voltijds tijdskrediet of andere loopbaanvermindering (zie: Bericht aan de werkgevers - www.fiscus.fgov.be).

2.2 Toezegging ten voordele van een zelfstandige bedrijfsleider

Wat de *uitkeringen* betreft die aan de begunstigde worden uitgekeerd:

- 1° zijn de *deelnemingen in de winst* in principe vrijgesteld van belasting¹²;
- 2° kunnen de uitkeringen steeds rechtstreeks worden betaald in de vorm van een *rente* (die, zoals elk pensioen, belast wordt volgens de progressieve belastingtarieven en waarop desgevallend een belastingvermindering van toepassing is, eigen aan dit soort inkomen);
- 3° voor wat de zelfstandige bedrijfsleiders betreft die genieten van een “geexternaliseerde” individuele pensioentoezegging zijn de uitkeringen die in de vorm van een kapitaal worden betaald belastbaar aan een afzonderlijke aanslagvoet van 16,5 % (te verhogen met de gemeentelijke opcentiemen), indien het kapitaal aan de begunstigde wordt uitbetaald:
  - naar aanleiding van de pensionering;
  - vanaf de leeftijd van 60 jaar;
  - bij het overlijden van de persoon waarvan hij de rechtsverkrijgende is.

De afzonderlijke aanslagvoet van 16,5 % wordt verlaagd tot 10 % voor:

- kapitalen gevormd door persoonlijke bijdragen;
- kapitalen gevormd door bijdragen van de vennootschap op voorwaarde dat:
  - i. dat kapitaal aan de begunstigde wordt betaald bij het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd en
  - ii. de begunstigde tot die leeftijd daadwerkelijk actief is gebleven.

Indien het pensioenkapitaal of de afkoopwaarde uitgekeerd wordt buiten de hierboven vermelde gunstige omstandigheden, dan zijn de volgende belastingregels van toepassing:

- belasting aan het progressieve tarief voor wat betreft het gedeelte van het kapitaal of afkoopwaarde gevormd door werkgeversbijdragen;
- afzonderlijke belasting aan 33% voor wat betreft het gedeelte van het kapitaal of afkoopwaarde gevormd door persoonlijke bijdragen.

Voor wat de zelfstandige bedrijfsleiders, vennootschapsmandatarissen betreft die (nog) genieten van een intern gefinancierde pensioenbelofte, zijn de uitkeringen die in de vorm van een *kapitaal* worden betaald belastbaar aan een afzonderlijke aanslagvoet van 16,5 % (of van 10 % op de kapitalen gevormd door persoonlijke bijdragen) (te verhogen met de gemeentelijke opcentiemen), indien het kapitaal aan de begunstigde wordt uitbetaald:

- naar aanleiding van de pensionering op de normale datum;

---

¹² Artikel 40 WIB 1992.

- naar aanleiding van de pensionering in één van de vijf jaren die voorafgaan aan de normale datum van pensionering;
- bij het overlijden van de persoon waarvan hij de rechthebbende is.

De afzonderlijke aanslagvoet van 16,5 % wordt verlaagd tot 10 % voor de kapitalen gevormd door persoonlijke bijdragen. In tegenstelling tot de “geëxternaliseerde” individuele pensioentoezegging zal het belastingtarief niet worden verlaagd tot 10 % voor de kapitalen gevormd door bijdragen van de vennootschap.

- 4° is het ten slotte ook mogelijk dat de begunstigde na de vereffening van het kapitaal aan een belastingvoet van 16,5 % of 10% (*cf.* punt 3°) dit kapitaal afstaat aan een pensioeninstelling met het oog op de financiering van de uitbetaling van een rente. De begunstigde wordt belast aan een forfaitair tarief van 15 % op een rente die geacht wordt 3 % uit te maken van het afgestane kapitaal.

III SOCIALE ZEKERHEIDSRECHTELIJKE ASPECTEN

1 Bijdragen betaald door de vennootschap

De bijdragen die betaald worden in het kader van een individuele pensioentoezegging ten voordele van een werknemer vormen geen loon dat onderworpen wordt aan de normale sociale zekerheidsbijdragen. Zij worden niettemin onderworpen aan een RSZ-bijdrage van 8,86 % ten voordele van de Rijksdienst voor Pensioenen.

Zelfstandige bedrijfsleiders zijn niet onderworpen aan deze bijdrage.

2 Uitkeringen

De uitkeringen aan zowel de werknemers als de zelfstandige bedrijfsleiders, met inbegrip van de eventuele deelnemingen in de winst, zijn onderworpen aan twee bijzondere bijdragen:

- 1° een inhouding van 3,55 % ten voordele van het RIZIV;
- 2° een progressieve inhouding van 0 tot 2 % ten voordele van de Rijksdienst voor Pensioenen. Het bedrag van deze inhouding varieert in functie van het totale brutobedrag van het aanvullend pensioen en in functie van het feit of de begunstigde van deze pensioenen een alleenstaande of een gezinshoofd is.

Claeys & Engels

Juni 2011

www.claeysengels.be

Dit document is bestemd om algemene informatie te geven over de fiscale en sociale zekerheidsrechtelijke aspecten van het behandelde onderwerp. Vanzelfsprekend waken wij over de betrouwbaarheid van deze informatie. Dit document bevat echter geen juridische analyse of advies en kan in geen geval de aansprakelijkheid van Claeys & Engels in het gedrang brengen.
